

RAAD VOOR DIERENAANGELEGENHEDEN

Den Haag, 1 april 2014

Excellentie,

Op 5 december 2013 leverde de Raad voor Dierenaangelegenheden u een tussentijdse versie van zijn zienswijze *Onder Voorwaarden Houden van Dieren* op. Deze zienswijze bevat onder andere een sjabloon voor het opstellen van houderijvoorschriften voor gezelschapsdieren, waarmee zowel minimeisen als *best practices* opgesteld kunnen worden. Voor de finale versie van de zienswijze zou de Raad met medewerking van betrokken stakeholders de randvoorwaarden voor de 'onder voorwaarden te houden' zoogdiersoorten invullen. De Raad signaleerde dat hiertoe echter eerst een aantal essentiële beleidsbesluiten genomen moest worden.

In reactie op deze tussentijdse versie van de zienswijze gaf u aan in diersoortspecifieke wet- en regelgeving uitsluitend minimumnormen ter preventie van diersoortspecifieke knelpunten te willen vastleggen. De door de Raad voorgestelde *best practices* zouden vooral een rol moeten hebben in vrijwillige kennisdeling door houders en houderij-organisaties. Dit voornemen heeft de Raad – in overeenstemming met uw ministerie – op 17 januari 2014 gecommuniceerd naar de stakeholderorganisaties die bij de totstandkoming van de RDA-zienswijze zijn geraadpleegd. De specifieke knelpuntenlijst zou zo spoedig mogelijk door uw ministerie worden opgeleverd, waarna de Raad deze aan de stakeholders zou voorleggen met het verzoek om aan te geven welke wet- en regelgeving het beste deze knelpunten zou kunnen oplossen.

Inmiddels blijkt het niet goed mogelijk om de diersoortspecifieke knelpunten inzichtelijk te maken. Onder 'knelpunten' wordt verstaan: die factoren die bij het houden van een bepaalde diersoort een hoog risico (vooral m.b.t. welzijn, maar ook t.a.v. gezondheid en veiligheid van mens en ecosysteem) zouden betekenen. De grootte van een risico wordt bepaald door het gevaar dat een bepaalde gebeurtenis oplevert (ook wel de impact genoemd) en door de kans dat die gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt (ook wel incidentie

genoemd); kort gezegd: $\text{Risico} = \text{Gevaar} \times \text{Kans}$. 'Knelpunten' zijn dan die houderijfactoren waarbij een groot gevaar voor welzijnsaantasting van een bepaalde diersoort zou bestaan én waarvan de kans dat dit gevaar kan optreden hoog wordt ingeschat. Overigens kan ook het ontbreken van kennis over een diersoort als een risico gezien worden, zonder dat daarvan een precieze inschatting gemaakt kan worden.

Bij het vaststellen van de risico's op welzijnsaantasting door het houden van bepaalde zoogdiersoorten door Wageningen UR is weliswaargebruik gemaakt van een expertoordeel, maar is moeilijk of niet te achterhalen welke inhoudelijke afweging voor welke parameter heeft plaatsgevonden en welke factoren precies tot de inschatting van een hoog (welzijns)risico voor een bepaalde diersoort hebben geleid. Hierdoor kan niet gewaarborgd, noch inzichtelijk gemaakt worden dat de knelpuntenlijst die de Raad in deze fase van het proces aan de stakeholderorganisaties zou willen voorleggen voldoende onderbouwd is. De Raad schat dan ook in dat het draagvlak voor deze knelpuntenlijst gering zou zijn. Dit alles zou uiteraard doorwerken in de – op die knelpuntenlijst gebaseerde – adviezen over minimumnormen voor onder voorwaarden te houden zoogdiersoorten. De Raad is van mening dat er een reëel risico bestaat dat de daaruit volgende wet- en regelgeving de Europeesrechtelijke kwaliteitstoets niet zou kunnen doorstaan.

Kortom: op basis van de gegevens welke op dit moment toegankelijk zijn heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden onvoldoende zicht op de daadwerkelijke knelpunten per 'onder voorwaarden te houden' zoogdiersoort. Daarom vindt de Raad het nu niet verantwoord om randvoorwaarden voor het houden van de 'onder voorwaarden te houden' zoogdiersoorten aan u voor te leggen welke u in wet- en regelgeving vast zou kunnen leggen.

Wageningen UR zal in opdracht van uw ministerie een verfijningslag op haar Rapport-701 doorvoeren op het vlak van de risicobeoordeling, waarbij men toegezegd heeft de stakeholders nadrukkelijk meer te betrekken. De stakeholders hebben verklaard graag mee te zullen werken. De WUR zal een transparante inschatting van potentiële en daadwerkelijke risico's maken, waarmee goed onderbouwde diersoortspecifieke knelpunten geduid kunnen worden. De Raad adviseert u deze verfijningslag af te wachten voordat u voor de categorie 'onder voorwaarden te houden' zoogdiersoorten soortspecifieke houderijvoorschriften in wet- en regelgeving vastlegt. Voor die diersoorten waarvoor geen of slechts geringe potentiële gevaren geïdentificeerd zijn (de zgn. 'groene-lijst-soorten') heeft een verfijning op het gebied van risicobeoordeling geen toegevoegde waarde en kan worden volstaan met de al geldende algemene houderijvoorschriften.

Overigens constateert de Raad dat in de voorgestelde nieuwe aanpak voor de herbeoordeling van zoogdiersoorten en voor de beoordeling van nog niet eerder bekeken zoogdiersoorten een expertcommissie wordt ingesteld die tevens adviseert over diersoortspecifieke houderijvoorschriften. De Raad kan zich voorstellen dat de verfijningslag inzake de huidige 'parse-lijst-soorten' volgens datzelfde stramien uitgevoerd en door diezelfde expertcommissie gesuperviseerd wordt, waarna die commissie tevens over de houderijvoorschriften adviseert. Daarmee zou de bemoeienis van de Raad zich in deze afrondende fase kunnen beperken tot het coördineren van de door de Raad geadviseerde *best practices*.

De Raad is zich er uiteraard van bewust dat dit niet het door uw verwachte advies is, en dat het nu niet opleveren van diersoortspecifieke houderijvoorschriften het door u beoogde proces zal vertragen. De Raad is er echter van overtuigd u door het uitbrengen van het voorliggend advies het beste tot dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. F. Ohl,
voorzitter Raad voor Dierenaangelegenheden